

Csehország, Magyarország és Portugália fejlettségi térszerkezetének összehasonlítása

Fábián Zsófia, Geográfus IV. évfolyam, ELTE TTK

Témavezető: **Dr. Nemes-Nagy József**, egyetemi tanár
ELTE TTK, Regionális Földrajzi Tanszék

Csehország, Magyarország és Portugália az 1970-es években hasonló gazdasági fejlettségi szinten álltak, vajon három és fél évtized elteltével mi a helyzet? Mindenek előtt ennek a kérdésnek a megválaszolására vállalkozunk. Ezen túl a munka – ugyancsak az összehasonlításra koncentrálva – vizsgálja a három ország belső, regionális egyenlőtlenségeit is. A három ország kiválasztása látszólag véletlenszerű. Egy momentum azonban – épp az összehasonlítás okán – kiemelt szempontot jelentett a kutatás kezdetekor: a közel megegyező területi nagyság és a hasonló népességszám a nemzetközi (keresztmetszeti) összehasonlításnak ritka, mondhatni ideális alapot terem itt.

Az összehasonlítás fő szempontjai a következők voltak:

- az országok népesedési és jövedelmi helyzete;
- a területi egyenlőtlenségek nagysága;
- a régiók fejlettsége;
- a fővárosok súlya az országok népességében és jövedelmében;
- a Ny-K és É-D pozíció szerepe az országok fejlettségi térszerkezetében.

A regionális elemzést NUTS 3-as szinten végeztük, mert a téma szempontjából ez tűnik ideálisnak, és a három országot tekintve ezen a szinten még hasonló az egységek területi kiterjedése, számuk nagyságrendje.

A már végbement és a mai napig zajló folyamatok alátámasztására kvantitatív (matematikai-statisztikai) módszereket, főleg területi egyenlőtlenségi mutatókat és a társadalmi jelenségek térbeli együttmozgásának vizsgálatára korrelációt használtunk.

A vizsgálat eredményeit röviden úgy lehet összefoglalni, hogy Portugália a legjobban, Magyarország a legkevésbé fejlett ország; hazánkban a legnagyobbak a területi különbségek; a fővárosnak a népesség tekintetében Portugáliában, a GDP-ében Magyarországon a legnagyobb súlya; az országok fejlettségi térszerkezetében Csehországban és Magyarországon a Ny-K-i pozíciónak, Portugáliában emellett az É-D-inek is meghatározó szerepe van.